

**КЗВО «ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ТЕНДЕНЦІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки
(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма Педагогіка вищої школи

**КЗВО «ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ТЕНДЕНЦІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки
(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма Педагогіка вищої школи

УДК 378-026.451(073)

Куз 89

Розробник: Кузнецова Н.В., кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та освітнього менеджменту

Протокол № 1 від “30” серпня 2021 р.

Куз 89 Кузнецова Н. В.

Робоча програма навчальної дисципліни «Тенденції та перспективи розвитку вищої освіти»: для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Педагогіка вищої школи». КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради». Одеса : Вид-во ТОВ «Лерадрук», 2021. 27 с.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>011 Освітні, педагогічні науки</u> (код і назва) Рівень вищої освіти: <u>Другий (магістерський)</u>	Обов'язкова / за вибором студента	
		Рік підготовки:	
		-	1-й
		Семестр	
		-	2-й
		Лекції	
		-	6 год.
		Практичні, семінарські	
			2 год.
		Самостійна робота	
			82 год.
Форма підсумкового контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Тенденції і перспективи розвитку вищої освіти» є формування знань про основні закономірності, періоди і тенденції у розвитку вищої освіти на різних етапах суспільного поступу, особливості її еволюції в Україні; готовності до самостійного пізнання проблем історії вищої освіти і педагогічної думки.

Завдання навчальної дисципліни:

- сформувати цілісну систему знань про історико-педагогічні процеси, явища і факти, дотичні до розвитку вищої освіти;
- з'ясувати витоки становлення, закономірності та періоди у розвитку вищої школи, обґрунтувати їхню детермінованість соціально-економічними, політичними та культурно-освітніми чинниками;
- сформувати вміння соціально-історичного аналізу змісту і форм організації освітнього процесу у західній і вітчизняній вищій освіті;
- сприяти активізації дослідницької діяльності майбутніх магістрів освітніх, педагогічних наук, формуванню їхнього професійного світогляду.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) **Інтегральна компетентність (ІК)**: Здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук.

б) Загальні компетентності:

ЗК8. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

в) Спеціальні компетентності:

СК4. Здатність здійснювати експертизу та надавати

консультації з питань освітньої політики та інновацій в освіті.

СК7.Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань.

СК8.Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

Кінцеві **програмні результати навчання**, формування яких сприяє навчальна дисципліна (ПР):

ПР1.Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень.

ПР9.Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність.

ПР10.Приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в сфері освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації.

ПР11.Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні **знати**:

- основні етапи становлення і розвитку зарубіжної і вітчизняної вищої освіти, зміст і форми організації освітнього процесу;
- передумови і основні етапи становлення і розвитку педагогіки вищої школи;
- основні етапи становлення і розвитку перших закладів вищої освіти України і класичних університетів періоду нової та новітньої історії;

- передумови і основні етапи становлення вищої освіти на Півдні України;
- основних представників педагогіки вищої школи на Півдні України, основні наукові школи.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні **вміти:**

- здійснювати соціально-історичний аналіз змісту і форм організації освітнього процесу у західній і вітчизняній вищій освіті ;
- аналізувати і прогнозувати тенденції розвитку світової вищої освіти у XXI ст.;
- аналізувати і прогнозувати тенденції розвитку вищої освіти України;
- дати соціально-історичну оцінку внеску видатних педагогів у розвиток педагогіки вищої школи на Півдні України.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Виникнення, розвиток і сучасний стан зарубіжної вищої школи

Тема 1.1. Виникнення європейських університетів в епоху Середньовіччя

Передумови виникнення університетів у середньовічній Європі

Піфагорейська спілка як прообраз філософської школи, принципи навчання у ній. Академія Платона. Софратівський метод навчання. Лікей Арістотеля як модель протоуніверситетської освіти. Розвиток традицій Лікея і Академії у Мусейоні Птолемея та Александрійській бібліотеці.

Передісторія і початок середньовічного університету. Перші університети Західної Європи. Університетська освіта в період раннього Середньовіччя (XII-XIV ст.).

Визначення основних понять. Університет від Великого Розколу до Реформації (1380-1517).

Тема 1.2. Європейські університети в період Нового часу (1517-1800)

Характеристика університетської освіти періоду від Реформації до епохи Просвітництва. Конфесійні типи університетів: католицькі, лютеранські, кальвіністські. Характеристика французької (Паризької) і англійської (Оксфордської чи Кембріджської) моделей університету.

Образ університету епохи Просвітництва. Криза французького університету. Розвиток неуніверситетських професійних шкіл. Чинники розквіту німецьких університетів. Особливості організації навчального процесу в німецьких університетах. Стабільність як тенденція розвитку англійських університетів.

Тема 1.3. Становлення вищої освіти у США

Основні етапи розвитку вищої школи США до 1900 р. Запровадження і розвиток коледжів (1636 – 1776). Період секуляризації вищої школи (1777 – 1862). Період бурхливого розвитку університетів (1863 – 1900). Особливості американських університетів.

Тема 1.4. Моделі університетської освіти Західної Європи XIX ст.

«Дослідницький університет» В. Гумбольдта. Основний принцип - поєднання досліджень і навчання в системі університетської освіти. Свобода викладання і свобода навчання. Автономія університету. Виникнення нових форм навчання – семінарів і практичних занять.

Модель «ідеального університету» Джона Ньюмена. Ліберальна освіта як стрижень університетської освіти. Формування інтелектуальної культури, розвиток мислення як мета університетської освіти.

Тема 1.5. Зарубіжна вища освіта ХХ ст.

Класичні моделі «ідеального університету». Модель Х. Ортега-і-Гассета. Модель К. Ясперса. Модель Р. Хатчінса. Модель С.Й. Гессена. Модель К. Керра. Огляд інших моделей університетської освіти.

Тенденції розвитку систем вищої освіти Західної Європи і Північної Америки. Система вищої освіти Франції. Діяльність університетів Німеччини: традиції і практика. Британська система університетської освіти. Американський університет ХХ ст.: розвиток, досягнення, проблеми. Система вищої освіти Канади.

Тема 1.6. Провідні тенденції і перспективи розвитку сучасної вищої освіти зарубіжних країн

Трансформація вищої освіти у контексті Болонського процесу. Причини, основні документи, основні дати Болонського процесу.

Тенденції і проблеми розвитку сучасної вищої освіти в умовах глобалізації, інформатизації, формування суспільства знань. Тенденції до масовизації вищої освіти та урізноманітнення контингенту студентів; зростання вартості та видатків на вищу освіту, диверсифікації джерел її фінансування; збільшення та зростання ролі сектору недержавної вищої освіти; зростання кількості працівників сфери вищої освіти; інформатизації (комп'ютеризації) освіти; розвиток дистанційної освіти; міжнародна мобільність. Проблеми фінансової кризи університетів і пошук шляхів її подолання; диверсифікації закладів вищої освіти; проблеми якості вищої освіти; новітні технології навчання і проблема відкритості і конкурентноздатності університетів; вирівнювання національних освітніх систем і роль закладів вищої освіти в цьому; удосконалення менеджменту; соціальна відповідальність університетів.

Характеристика сучасних моделей університетської освіти. Модель «Підприємницького університету». Модель «Академічного університету». «Корпоративні університети». Модель «Регіонального університетського комплексу». Модель «Відкритого університету». Переваги і недоліки організації освітнього і наукового процесу у різних моделях.

Змістовий модуль 2. Становлення і розвиток вищої освіти в Україні

Тема 2.1. Становлення вищої освіти в Україні в XVI – XVIII ст.

Братські школи як передісторія вищої школи і освіти в Україні. Значення братств в розвитку української вищої школи.

Значення Острожської академії у культурному середовищі України. Острожська академія як предмет наукових досліджень.

Організація навчального процесу у Києво-Могилянській академії. Зміст і форми навчального процесу. Викладацький склад. Видатні випускники Києво-Могилянській академії. Історичне значення перших закладів вищої освіти України.

Тема 2.2. Класичні університети України періоду нової та новітньої історії

Найстаріший університет України – Львівський, основні етапи його розвитку. Становлення педагогічної освіти у Львівському університеті.

Становлення університетів у Російській імперії у XIX ст. Харківський університет (1805). Університет Св. Володимира (1834). Імператорський Новоросійський університет (1865). Характеристика Університетських Статутів XIX ст. (1804, 1835, 1863, 1884). Становлення

системи педагогічної освіти. Специфіка становлення і розвитку педагогічної освіти і науки на Півдні України.

Чернівецький університет (1875).

Тема 2.3. Характеристика університетської системи освіти в СРСР (1917-1991)

Загальна характеристика університетської системи освіти в СРСР. Основні етапи становлення і розвитку університетської системи освіти в СРСР. Організація навчального процесу, характеристика змісту, форм і методів навчання в університетах. Система педагогічної освіти.

Характеристика системи України радянського періоду. Трансформація системи вищої освіти України у період визвольної боротьби (1917-1920). Криза університетської системи освіти України у 1920-1939 рр. Виникнення нової мережі закладів вищої освіти. Університети України від Другої Світової війни до періоду Незалежності. Зміст, форми і методи педагогічної освіти.

Тема 2.4. Основні тенденції розвитку системи вищої освіти України у період з 1991 р. до 2014 р.

Зміни в організації вищої освіти України до підписання документів Болонського процесу. Зміни у рівнях та ступенях вищої освіти, змісті та формах організації освітнього процесу після приєднання України до Болонського процесу. Питання академічної мобільності науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти.

Тема 2.5. Сучасний стан, основні тенденції та перспективи розвитку системи вищої освіти України

Закон України «Про вищу освіту». Компетентнісний підхід як нова парадигма вищої освіти України. Ступені і рівні вищої освіти. Галузі знань та спеціальності вищої освіти. Стандарти вищої освіти.

Основні тенденції розвитку системи вищої освіти України. Проблема оптимізації структури вищої освіти і

кількості закладів вищої освіти. Проблеми індикативної вартості навчання у ЗВО. Освітні та професійні кваліфікації, та проблеми їх надання. Питання забезпечення якості вищої освіти. Академічна доброчесність. Академічна мобільність. Визнання результатів неформальної освіти. Нові підходи до підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників. Короткий цикл вищої освіти. Фахова передвища освіта.

Діяльність Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Запровадження нової процедури акредитації як чинник забезпечення якості вищої освіти у відповідності до європейських стандартів.

Шляхи підвищення соціальної відповідальності вищої освіти України.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Денна форма				Заочна форма			
	Кількість годин				Кількість годин			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		л	л/с	ср		л	л/с	ср
1	2	3	4	5				
Змістовий модуль 1.								
Тема 1.1. Виникнення європейських університетів в епоху Середньовіччя					9	1	1	7
Тема 1.2. Європейські університети в період Нового часу (1517-1800)					9	1	1	7
Тема 1.3. Становлення вищої освіти у США					7			7
Тема 1.4. Моделі університетської освіти Західної Європи XIX ст.					7			7
Тема 1.5. Зарубіжна вища освіта XX ст.					8			8

Тема 1.6. Провідні тенденції і перспективи розвитку сучасної вищої освіти зарубіжних країн					8			8
Разом за змістовим модулем 1					48	2	2	44
Змістовий модуль 2.								
Тема 2.1. Становлення вищої освіти в Україні в XVI – XVIII ст.					7			7
Тема 2.2. Класичні університети України періоду нової та новітньої історії					9	1		8
Тема 2.3. Характеристика університетської системи освіти в СРСР (1917-1991)					9	1		8
Тема 2.4. Основні тенденції розвитку системи вищої освіти України у період з 1991 р. до 2014р.					8	1		7
Тема 2.5. Сучасний стан, основні тенденції та перспективи розвитку системи вищої освіти України					9	1		8
Разом за змістовим модулем 2					42	4		38
Усього годин					90	6	2	82

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Виникнення європейських університетів в епоху Середньовіччя. Європейські університети в період Нового часу (1517-1800)	2
	Разом	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми. Види завдань	Кількість годин
1	<p><i>1. Тема 1.1. Виникнення європейських університетів в епоху Середньовіччя</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Дати визначення основним поняттям; - Скласти опорний конспект 	7
2	<p><i>Тема 1.2. Європейські університети в період Нового часу (1517-1800)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Порівняти французьку і англійську модель університету 	7
3	<p><i>Тема 1.3. Становлення вищої освіти у США</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Дати характеристику етапам становлення вищої освіти США 	7
4	<p><i>Тема 1.4. Моделі університетської освіти Західної Європи XIX ст.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Скласти порівняльну таблицю 	7
5	<p><i>Тема 1.5. Зарубіжна вища освіта XX ст.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Виписати з посиланням на джерела по 5 основних рис класичним моделям «ідеального університету» XX ст 	8
6	<p><i>Тема 1.6. Провідні тенденції і перспективи розвитку сучасної вищої освіти зарубіжних країн</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Підібрати приклади основним сучасним моделям університетів; - Підготувати виступ перед аудиторією 	8
7	<p><i>Тема 2.1. Становлення вищої освіти в Україні в XVI – XVIII ст.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Підготувати реферат 	7
8	<p><i>Тема 2.2. Класичні університети України періоду нової та новітньої історії</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Відвідати музей історії ОНУ імені І.І. Мечникова; - Підготувати звіт 	8
9	<p><i>Тема 2.3. Характеристика університетської системи освіти в СРСР (1917-1991)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Скласти опорний конспект з посиланням на джерела 	8
10	<p><i>Тема 2.4. Основні тенденції розвитку системи вищої освіти України у період з 1991 р. до 2014 р.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Скласти хронологічну таблицю 	7

11	Тема 2.5. Сучасний стан, основні тенденції та перспективи розвитку системи вищої освіти України -Підготувати виступ перед аудиторією	8
	Разом	82

7. Методи навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні методи: розповідь, лекція, пояснення, бесіда, дискусія.
- наочні методи: презентація, ілюстрація, візуалізація, демонстрація.
- методи формування практичних умінь і особистісних якостей: виконання практичних завдань, вправ, підготовка і здійснення виступів перед аудиторією, підготовка презентацій до виступів.

8. Методи контролю

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи поточного і періодичного контролю результатів навчання студентів: усне опитування, перевірка письмових робіт, захист індивідуальних завдань, виступ перед аудиторією, самооцінювання, експертне оцінювання, взаємоконтроль (взаємооцінювання), рецензування.

9. Питання для підсумкового контролю

1. Передумови виникнення університетів у середньовічній Європі.
2. Характеристика Академії Платона.
3. Роль Арістотеля у становленні вищої освіти.

4. Сократівський метод навчання.
5. Європейські університети в епоху Середньовіччя.
6. Зміст навчання у середньовічних університетах.
7. Підготовка наукових кадрів у середньовічних університетах.
8. Характеристика тьюторської підготовки у британських університетах.
9. Європейські університети в період Нового часу (1517 – 1800). Характеристика французької і англійської моделей університету.
10. Університети епохи Просвітництва: Франція, Англія, Німеччина.
11. Становлення вищої освіти у США.
12. Моделі університетської освіти Західної Європи XIX ст. Модель дослідницького університету В. Гумбольдта. Модель ідеального університету Дж. Ньюмена.
13. Класичні моделі «ідеального університету» XX ст.
14. Система вищої освіти однієї із зарубіжних країн (за вибором здобувача).
15. Характеристика сучасних моделей університетської освіти. Модель «Підприємницького університету». Модель «Академічного університету». «Корпоративні університети».
16. Модель «Регіонального університетського комплексу». Модель «Відкритого університету». Переваги і недоліки організації освітнього і наукового процесу у різних моделях.
17. Провідні тенденції і перспективи розвитку сучасної вищої освіти зарубіжних країн.
18. Братські школи як передісторія вищої школи і освіти в Україні.
19. Історичне значення Острозької академії.

20. Організація навчального процесу у Києво-Могилянській академії.

21. Видатні випускники Києво-Могилянської академії.

22. Історичне значення Києво-Могилянської академії.

23. Вища освіта в Україні в XVI – XVIII ст. Історичне значення перших закладів вищої освіти України.

24. Класичні університети України періоду нової та новітньої історії

25. Основні етапи становлення і розвитку Одеського (Новоросійського) університету.

26. Специфіка становлення і розвитку педагогічної освіти і науки на півдні України.

27. Основні етапи становлення і розвитку університетської системи освіти в СРСР (1917 – 1991).

28. Організація навчального процесу, характеристика змісту, форм і методів навчання в університетах СРСР.

29. Характеристика університетської системи України радянського періоду.

30. Основні тенденції розвитку університетської освіти України у період з 1991 р. до 2014 р.

31. Трансформації вищої освіти України після підписання документів Болонського процесу.

32. Закон України «Про вищу освіту» і сучасні нормативні документи у галузі вищої освіти. Ступені і рівні вищої освіти.

33. Компетентнісний підхід як нова парадигма вищої освіти України.

34. Основні тенденції розвитку системи вищої освіти України.

35. Шляхи підвищення соціальної відповідальності вищої освіти України.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання

I. Підготувати огляд історіографії наступних питань.

1. Виникнення і становлення університетів в епоху Середньовіччя.

2. Європейські університети Нового часу (1517 – 1800).

3. Університетська освіта ХІХ ст. Європейські моделі університету.

4. Західна вища освіта ХХ століття.

5. Класичні університети України періоду нової та новітньої історії.

II. Підготувати текст лекції на одну з тем.

1. Порівняльний аналіз системи вищої освіти України і систем вищої освіти зарубіжних країн (на вибір).

2. Болонський процес і розвиток моделей університету у ХХІ столітті.

3. Суперечності розвитку радянської системи вищої освіти.

4. Тенденції розвитку української вищої освіти у період незалежності.

III. Підготувати дослідницьку роботу, використовуючи матеріали Державного архіву Одеської області, на одну з тем.

1. Рішельєвський ліцей – попередник Імператорського Новоросійського університету.

2. Виникнення і формування педагогічної науки на Півдні України (М.М. Ланге).

3. Виникнення і формування педагогічної науки на Півдні України (А.Г. Готалов-Готліб).

4. Виникнення і формування педагогічної науки на Півдні України (М.І. Гордієвський).

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Студент	
Відмінно	90-100	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; рецензує відповіді інших студентів, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре	75-89	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає несуттєві неточності	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання

Задовільно	60-74	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
Незадовільно з можливістю повторного складання	35-59	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно; безсистемне виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички:
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0-34	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний та/або періодичний контроль									Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				20	100
T1.1	T1.2	T1.3	T1.4	T1.5	T2.1	T2.2	T2.3, T2.4			
CP	CP	CP	CP	CP	CP	CP	У	CP		
10	10	10	10	10	10	10	3	7		

CP – самостійна робота; У – усні відповіді

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
75 – 81	C		
67 – 74	D	задовільно	
60 – 66	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Мультимедійні презентації до лекцій.
2. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи.

13. Рекомендована література

Основна література

Законодавчі і нормативні документи. Глосарії

1. Закон України «Про освіту»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Закон України « Про вищу освіту»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти: Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 660-р.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-p>
4. Концепція розвитку педагогічної освіти: Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2018 р. № 776. <https://mon.gov.ua/ua/npa/prozatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
5. Наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>
6. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України від 25 червня 2013 р. № 344 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
7. Постанова КМ України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» <https://www.kmu.gov.ua/npras/248149695>
8. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG): Київ: ТОВ «ІЦС», 2015.

9. Глосарій. URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/01/Глосарій.pdf>

10. Національний освітній глосарій: вища освіта. авт.-уклад.: В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 100 с.

Підручники та навчальні посібники

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: підручник. К: Либідь, 1998. 560 с.

2. Каленюк І.С., Куклін О.В. Розвиток вищої освіти та економіка знань. Київ: Знання, 2012. 343 с.

3. Кузнєцова Н.В. Тенденції розвитку професійно-педагогічної освіти в класичних університетах України // *Вища освіта України*. Додаток 2 до №3. том I (26). 2011 Темат. випуск «*Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору*». С. 282–287.

4. Кузнєцова Н.В. Формування професіоналізму майбутніх фахівців-педагогів у класичних університетах: історія, сучасність, перспективи *Проблеми формування професіоналізму особистості та діяльності майбутнього фахівця в контексті вимог євроінтеграції*: Монографія / За ред. проф. О.С. Цокур. Одеса, 2012. С. 5–15.

5. Кузнєцова Н.В. Роль класичних університетів у розробці системи вищої професійно-педагогічної освіти: історичний аспект / Н.В. Кузнєцова // *Педагогічна освіта і наука в умовах класичного університету: традиції, реалії, перспективи*: У 3-х томах. Т.2. Теорія і практика педагогічної науки та освіти: досвід, інноватика, прогнозування: Зб. наук. пр. / За ред. М. Євтуха, Д. Герцюка, К.Шмида. Львів. 2013. С. 296–309.

6. Кузнєцова Н.В. Роль учених Одеського (Новоросійського) університету у становленні й розвитку експериментальної психології: М.Я. Грот, М.М. Ланге, Г.І. Челпанов. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Додаток 3 до Вип. 36, Том 1 (17): Тематичний випуск «Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання»*. 2016. С. 7–20.

7. Левківський М.В. Історія педагогіки: навч. метод. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 190 с.

8. Левченко Т.І. Європейська освіта: конвергенція та дивергенція. Вінниця, 2007.

9. Освітологія: фахова підготовка: навч.-метод. посіб. /За ред. В.О. Огнев'юка. Київ : ВП «Едельвейс», 2014. 624 с.

10. Освітологія: фахова підготовка: хрестоматія /За ред. В.О. Огнев'юка. Київ : ВП «Едельвейс», 2014. 744 с.

11. Поляков Н.В., Савчук В.С. Классический университет: от идей античности к идеям Болонского процесса. Днепропетровск, 2007. 596 с.

12. Проніков О.К. Історія педагогіки: курс лекцій. Київ: Вид. Дім «Слово», 2015. 440 с.

13. Сбруєва А.А., Рисіна М.Ю. Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах: навчальний посібник. Суми : СумДПУ, 2000. 208с.

14. Сбруєва А. А., Рисіна М. Ю., Осьмук Н. Г., Чистякова І. А. Практикум з історії педагогіки: навч.-метод. посіб. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 165 с.

15. Сисоєва С.О., Соколова І.В. Нариси з історії розвитку педагогічної думки : навч. посіб. Київ : Центр навч. літ-ри, 2003. 308 с.

16. Суворов Н.С. Средневековые университеты. Москва: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2013. 256 с.

Додаткова література

1. Анненкова І.П., Кузнецова Н. В., Ружицька О.М. Основні напрями розбудови системи внутрішнього забезпечення якості у закладі вищої освіти. *Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін*: матеріали VII міжнар. наук.-практ. конф., м. Суми, 20–21 квіт. 2021. Суми: Вид-во Сум ДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. С. 77-81.

2. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2014. 168 с.

3. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система : довідник користувача / Пер. з англ.; за ред. д-ра техн наук, проф. Ю.М. Рашкевич та д-ра пед. наук, проф. Ж.В. Таланової. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2015. 106 с.

4. Кузнецова Н.В. Передумови виникнення вищої педагогічної освіти на Півдні України / Н.В. Кузнецова *Університетська педагогічна освіта: історія, теорія і перспективи розвитку в умовах глобалізації*: кол. моногр.; за ред. проф. О.С. Цокур. Одеса. 2018. С. 25-37.

5. Кузнецова Н.В. Соціальна відповідальність як ціннісний орієнтир розвитку вищої освіти України. *Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми та перспективи розвитку*: Матеріали III Всеукр. науково-практ. конф. 14 травня 2021 р. /за заг. ред. В.В. Ягоднікової. Одеса. 2021. С. 31-34.

6. Кузнецова Н.В. Становлення педагогічної освіти і науки. *Одеський національний університет імені І.І.Меч-*

никова : історія та сучасність (1865-2015) / кол. авт.; гол. ред І.М. Коваль. Одеса. 2015. С. 154-162 .

7. Кузнєцова Н.В. Становлення педагогічної освіти і науки в Імператорському Новоросійському університеті. Університетська педагогічна освіта: історія, теорія і перспективи розвитку в умовах глобалізації: кол. моногр. / за ред. проф. О.С. Цокур. Одеса. 2018. С. 37-47.

8. Кузнєцова Н. В. Сучасна вища педагогічна освіта України: необхідність парадигмальних змін. *Нове покоління вчителів для української школи: виклики і досягнення: збірник тез доповідей Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф.* (30 квіт. 2021 р., м. Одеса). Одеса. 2021. С. 151 -153.

9. Кузнєцова Н.В. Шляхи модернізації професійно-педагогічної підготовки студентів в умовах класичного університету. *Науковий вісник Чернівецького університету. Педагогіка та психологія.* 2011. Вип. 570. С. 79–88.

10. Кузнєцова Н.В. Николай Николаевич Ланге и Георгий Иванович Челпанов: параллели и перекрестки судеб. Вища освіта України. Додаток 3 до № 1, Т. II. 2012. *Тематичний випуск «Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання».* С. 13–18.

11. Кузнєцова Н.В., Ружицька О.М. Питання науково-педагогічної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в умовах реформування системи освіти України. *KELM. Knowledge. Education. Law. Management.* 2018. № 3 (23). wrzesien. С. 101-110.

12. Мицько І. З. Острозька слов'яно-греко-латинська академія (1576– 1636). Київ : Вища школа, 1990. 290 с.

13. Нагачевська З. І., Джус О.В. Історія вищої освіти: навч.-метод. комплекс. Івано-Франківськ : НАІР, 2016. 54с.

14. Оржель О. Університетська соціальна відповідальність у контексті університетського лідерства : навч. посіб. Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2017. 40 с.

15. Правові засади реалізації Болонського процесу в Україні: монографія / В.Бугров, А. Гожик, К.Жданова, І. Зарубінська, В. Захарченко, С. Калашнікова, О. Козівська, І. Линьова, В. Луговий, О. Оржель, Ю.Рашкевич, Ж. Таланова, С. Шитікова / за заг. ред. В. Лугового і С. Калашнікової. Київ.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. 156 с.

16. Українська педагогіка в персоналіях : навч. посіб. : у 2 кн. / за ред. О. В. Сухомлинської. Київ : Либідь, 2005.

17. Хижняк З.І., Маньківський З.І. Історія Києво-Могилянської академії. Київ : КМА, 2003. 184 с.

14. Електронні інформаційні ресурси

1. Вища освіта. Інформаційно-аналітичний портал про вищу освіту в Україні та за кордоном. <http://vnz.org.ua/>

2. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського. <https://dnpb.gov.ua/ua/>

3. Інститут вищої освіти НАПН України. <https://ihed.org.ua/>

4. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України <http://ipood.com.ua/>

5. Міністерство освіти і науки України. <http://www.mon.gov.ua>.

6. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. <http://www.nbuv.gov.ua/>

7. Одеська національна наукова бібліотека. <http://odnb.odessa.ua/>

8. Український громадський проєкт масових відкритих онлайн-курсів. <https://prometheus.org.ua/>

**КЗВО «ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ
ОСВІТИ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕНДЕНЦІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Авторська редакція
Виготовлено з готового оригінал-макету

Підписано до друку 20.09.2021 р. Папір офсетний. Формат 60×90/16.
Гарнітура «Times New Roman». Ум.-друк. арк. 14,5.
Тираж 50 прим. Зам. № 37.

Видавництво ТОВ «Лерадрук»
Свідоцтво ДК № 2645 від 11.10.2006 р.
м. Роздільна, вул. Європейська, 44.
E-mail: leradruk@gmail.com

